

KÖNYVTÁRI KIHÍVÁS

Alapkategória

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

KATONA
JÓZSEF
KÖNYVTÁR

Kecskemét

Könyvtári
Kihívás

Könyvtári Kihívás – Alapkategória

Szakmai beszámoló

A kecskeméti Katona József Könyvtár szakmai elhivatottsággal és kíváncsisággal telve pályázott 2024 decemberében a Kulturális és Innovációs Minisztérium által hirdetett Könyvtári Kihívás pályázatra.

A versenyfelhívásban megfogalmazott célok alapszemléletünk és mindennapjaink szerves részét képezik, melyeket az intézmény [stratégiai terve](#) is hűen tükröz. Meggyőződésünk, hogy még inkább kihívásként tudjuk értelmezni a pályázat céljait, és innovativitással, kreativitással tovább tudjuk színesíteni a már meglévő programjainkat.

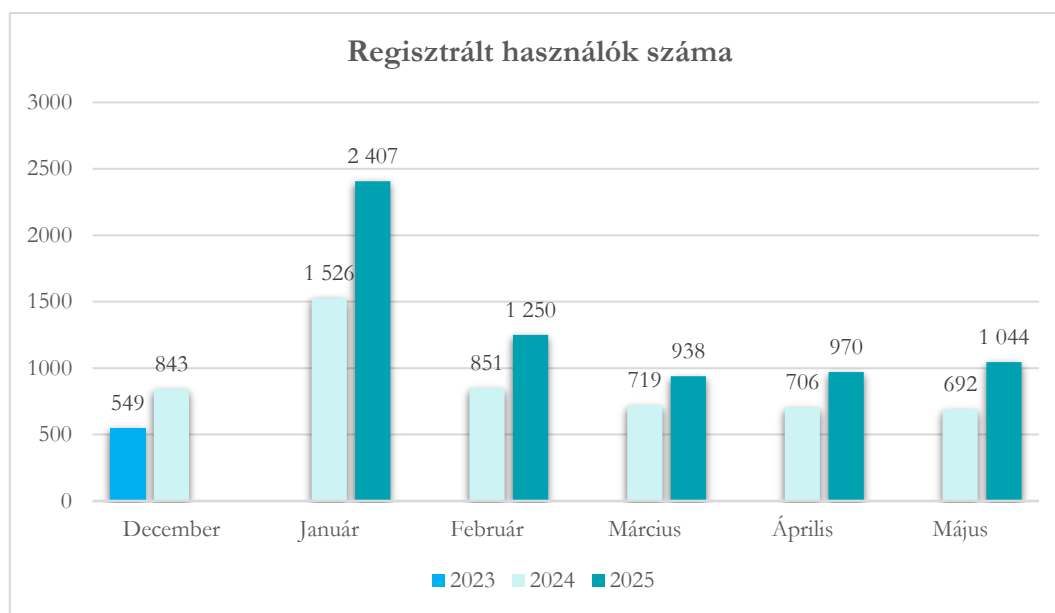
Igazodva a mikro- és makrokörnyezetünk rohamos változásaihoz, lépést tartva a technikai újításokkal és reagálva az új olvasói igényekre, továbbra sem feledkezünk meg alapvető könyvtárszakmai feladatainkról. Elsődleges célunk az olvasóvá nevelés, az olvasás-népszerűsítés, a könyvtár „harmadik helyként” történő aposztrofálása.

Az alapkategória értékelési szempontjainak vizsgálata kéz a kézben jár. Az olvasóközönség, a látogató- és kölcsönzésszámok növekedése egymást generálják, közvetlenül hatnak egymásra.

Az adatgyűjtés pontosságára évtizedek óta nagy hangsúlyt fektetünk. A statisztikai adatszolgáltatás, illetve a minisztériumnak készített beszámoló mutatói mind megkövetelik a magas szintű precizitást. Az alapot a legtöbb esetben az integrált könyvtári rendszer – a HunTéka – adja. A szoftver a legtöbb statisztikai adathoz szükséges lekérdezést tudja futtatni, melyekhez számos szűrési, szűkítési lehetőség társul. A rendszeres lekérdezések mellett minden adat rögzítve van a munkanaplóban, illetve Excel-táblázatban. A regisztrált használók, illetve a kölcsönzött dokumentumok számát egyértelműen az IKR adja, hiszen a gyűjtemény feldolgozottsága 100%-os. A 14 év alatti regisztrált használók számára ugyanez érvényes, hiszen a szoftverben életkorra is tudunk szűkíteni. A könyvtári programokon résztvevők számának rögzítése minden esetben az adott esemény koordinátorának a felelőssége. A különböző osztályok programjainak résztvevőit papíron rögzítjük, az így gyűjtött adatokat pedig a Rendezényszervezési Osztály egy jelszóval védett Excel-táblázatban összesíti. A táblázat kódolással ellátott a helyszín, a beszámoló szerinti kategória, a célcsoport stb. tekintetében.

Hogy növeljük a regisztrált használók számát, beiratkozási akciókat szerveztünk – többek között az adventi időszakhoz kapcsolódva, ahogy azt tavaly is tettük. Az olvasószolgálati és tájékoztató kollégák az ingyenes regisztráció helyett folyamatosan ösztönözték a látogatókat a beiratkozásra. Hagyományainkhoz híven számos [városi rendezvény](#)re települtünk ki könyvtári szolgáltatásokkal, programokkal. Ezeken az eseményeken a könyvtár iránt érdeklődő lakosoknak beiratkozási lapot tudtunk osztani, amit már kitöltve tudtak az olvasószolgálati ponthoz vinni.

A kiemelt olvasás-népszerűsítő programjainkon való részvételt beiratkozáshoz kötöttük. Az aktív közösségimédia-részvételnek és könyvtári marketingnek köszönhetően ez év elején sok új beiratkozóval bővült intézményünk olvasótábora. Ha 2024 és 2025 első hónapját vetjük össze, 58%-os emelkedést figyelhetünk meg a regisztrált olvasók számában.

A legutóbbi [használoi elégedettségmérés](#) alkalmával kiderült, olvasóink többek között a tájékoztató kollégák udvariasságával, illetve szakmai felkészültségével a legelégedettebbek. Munkatársaink egy-egy referenzs interjú alkalmával személyre szabott könyvajánlásokat tesznek, melyeket pozitívan értékelnek a látogatók.

A kölcsönzés ösztönzésére offline és online módszereket egyaránt alkalmaztunk. Első lépésként átértékeltek a kölcsönözhető gyűjtemény elhelyezését. Az egyik legnépszerűbb szabadpolcos állományegységben, a szépirodalmi térben a teljes állományt átrendezték a kollégák, kiemelve a helyi (kecskeméti, vármegyei) szerzőket, illetve a történelmi regényeket. A népszerű fantasy, krimi és romantikus regényeket már korábban kiemeltük az állományból, de a tapasztalatok alapján nagy érdeklődés mutatkozott a történelmi regények, illetve az elismert helyi vonatkozású írók művei iránt is. Az átrendezést tovább erősítette egy nagy méretű fakkokkal ellátott könyvajánló láda, ahol piketogramok jelölik a különböző témákat.

A szakirodalmi gyűjtemény terében működik az Infotéka szolgáltatási egység, ahol a lakosság számítógép- és internethasználata biztosított. A PC-k használatára vonatkozóan napi, sőt órákra lebontott statisztikai adatgyűjtéssel rendelkezünk. Az utóbbi 1–2 évben azt tapasztaltuk (az okoseszközök térhódításának köszönhetően), hogy a géppark nincs maximálisan kihasználva, ezért több munkaállomást felszabadítottunk önálló (saját laptop, tablet) használatára, illetve a szakirodalmi könyvek kiemelésére. Ennek köszönhetően egy jól észrevehető helyen készítenek tematikus (jeles napok, ünnepnapok, évfordulók stb.) könyvajánlókat a szakirodalmi tájékoztatók. Az Európa gyűjteményben, az idegen nyelvű könyvek esetében ugyanezt a módszert alkalmazták a kollégák. Ezen felül minden alkalmas helyet kihasználunk a kiemelésekre, hiszen általános tapasztalat, hogy a könyv borítójára jobban figyelnek az olvasók, mint a gerincére.

Egy innovációt is bevezettünk a programokon, rendezvényeken. A könyvtári Nagyterem, ahol akár 100–120 fő is helyet tud foglalni, a biztonsági kapun, az olvasószolgálati pulton kívül helyezkedik el. Ezt megoldandó, egy lappal kiköltözve az adott előadás témájához kapcsolódó könyveket, CD-ket, DVD-ket helyezünk ki a látogatók számára, akik helyben azonnal tudnak kölcsönözni. Sok esetben a beiratkozási kedvet is tudtuk ezzel növelni.

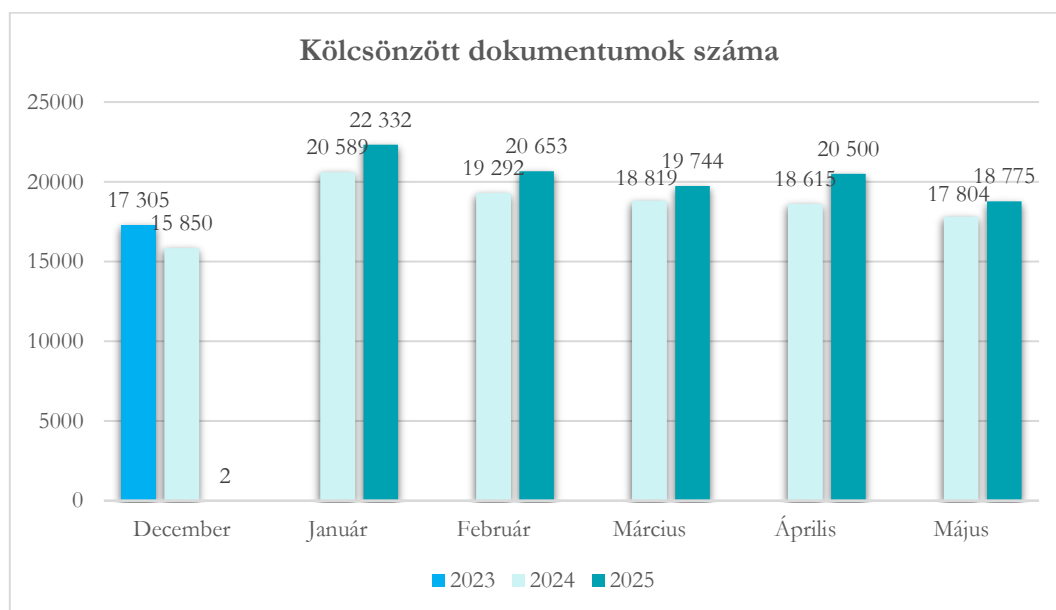
Új szolgáltatásként bevezettük a [diafilmkölcsonzést](#), hiszen tapasztaljuk a „retro lázt”, a megnövekedett érdeklődést. A diafilmeket a második emeleten helyeztük el, hogy ráirányítsuk a figyelmet az értékes zenei gyűjteményre is. Rövid időszakról tudunk egyelőre beszámolni, de a tendencia növekvő érdeklődést mutat.

Diafilmkölcsonzés 2025 (db)	Április	40
	Május	65
	Összesen:	105

Az online térben a [megszokott ajánlók](#)on túl próbáltunk kapcsolódni a legújabb igényekhez. A benchmarking jegyében tanulmányoztuk a többi vármegyei hatókörű városi könyvtár online katalógusának könyvajánlóit. Ezeket a tapasztalatokat felhasználva a saját intézményünk arculatára szabva prioritizáltuk a honlapon elérhető katalógus [ajánlóit](#).

A [TikTok](#) felületén is felfrissítettük a könyvajánlókat: [rövid](#), [trendekhez kapcsolódó](#), sok esetben humoros videók formájában.

A felsorolt eszközöknek, módszereknek meglelt az eredménye, hiszen a december kivételével minden hónapban emelkedett a kölcsönzött dokumentumok száma. A decemberi, minimális különbségnek az oka, hogy 2023 decemberében 21, míg 2024 decemberében 16 napot tartottunk nyitva. Ellenben, ha a számokat napokra lebontva kezeljük, akkor 2023 decemberében átlagosan 824 dokumentumot, 2024 decemberében pedig 991 dokumentumot kölcsönöztek az olvasók.

„*Katona József Könyvtár egy életen át*” mottónkhoz híven, folyamatosan kiemelt figyelmet fordítunk a legkisebb könyvtárhasználókra is. A babáktól kezdve, a kisiskolásokon keresztül, egészen a tini korosztályig igyekszünk kielégíteni az igényeket. *Bababancurka* mondókázó foglalkozásunkat kiterjesztettük [fókkönyvtáraink](#)ban, az ovis és iskolás programok mellett. Kollégáink a rotáció jegyében folyamatosan tanulnak egymástól, hospitálnak egymás osztályain.

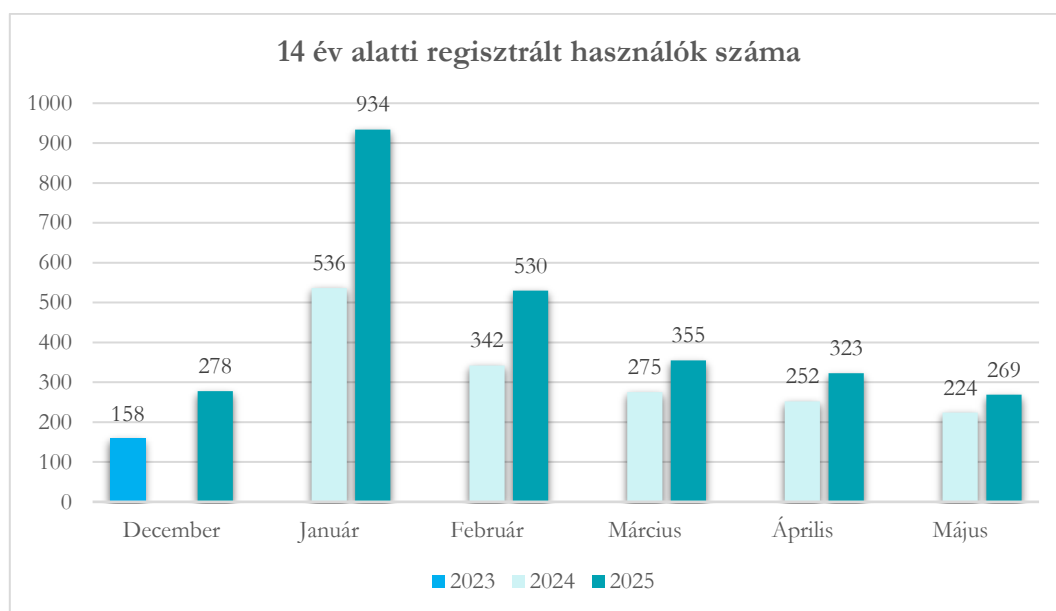
Megerősítettük a kapcsolatot a város oktatási intézményeivel. Az összes általános és középiskola vezetőjét meghívtuk a *Könyvtári tanösvény* című programra, ahol a könyvtár tanulást, tanítást támogató szolgáltatásait mutattuk be.

[Kreatív Stúdió](#)nk folyamatosan új [ötletekkel, programokkal](#) várja a gyerekeket, családokat már [óvodás](#) kortól kezdődően.

A [Europe Direct Bács-Kiskun](#) iroda szintén szoros kapcsolatban áll az iskolákkal. Több esetben tartanak rendhagyó EU-órákat, de nem ritka, hogy egy-egy kitelepülés alkalmával a teljes könyvtári palettát népszerűsítik a kollégák. Egy ilyen rendhagyó osztályfőnöki órára készült egy fiatalokat megcélzó [TikTok-videó](#) is.

Fontos kiemelni, hogy nagyon jó partnerkapcsolatot ápolunk a [Helen Doron English Oktatóközpont](#)tal, akik rendszeresen tartanak könyvtárunkban [foglalkozásokat](#). Ugyanez igaz a [Hírös Családmentor Egyesület](#)re, akik szintén a könyvtár falain belül találtak otthonra minden szerdán.

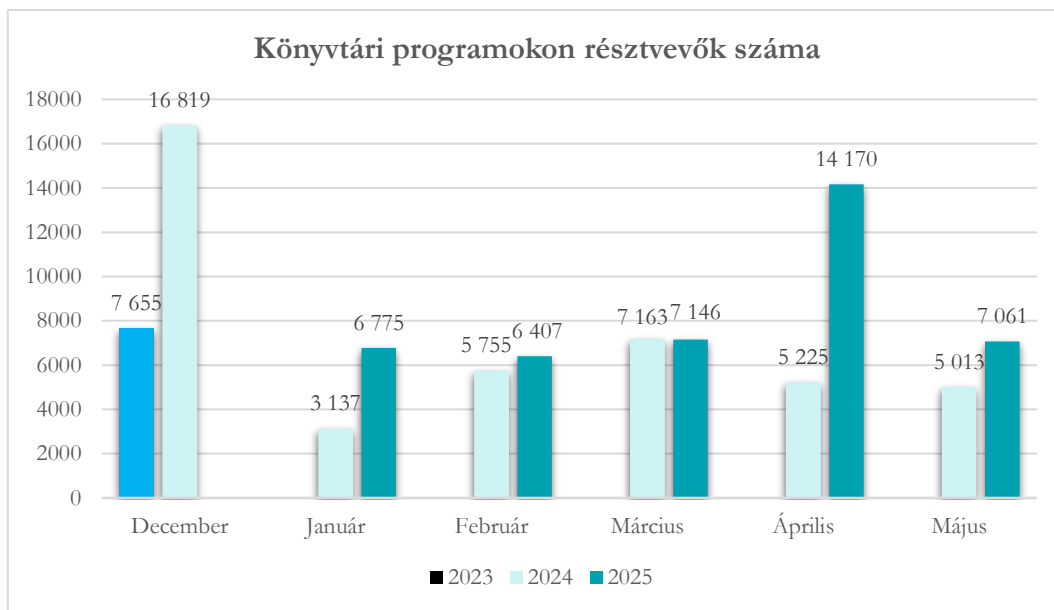
A Könyvtári Kihívás teljes időtartama alatt növekedést tudtunk elérni a 14 év alatti regisztrált használók számában. A januári adat különösen szembetűnő. Mindez talán köszönhető a decemberben zajló nagy sikerű [Gyerekek hónapja](#) program- és foglalkozássorozatnak, illetve a megerősített online marketingnek.

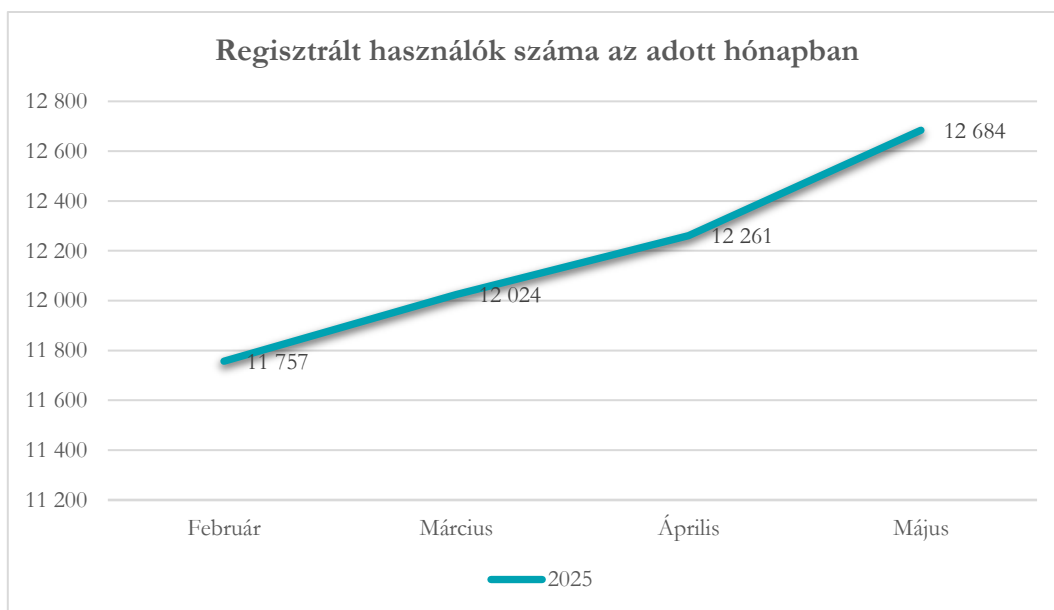
A könyvtári programokon résztvevők számának növekedése érdekében a már jól bevált módszereket alkalmaztuk. A közösségi média jelenlétünket (Instagram, TikTok) tovább erősítettük. A [Kecskeméti Könyvtári programok](#) elnevezésű Facebook-csoportban rendszeresen tesszük közzé egységes arculatú könyvtári plakátjainkat a programokról, rendezvényekről. Rendszerint egy egész hét minden programját válogatjuk össze egy [poszt](#)ban, hogy a látogatók együtt lássák a teljes kínálatot.

[Ott a pont!](#) című nyereményjátékunk is ösztönözte az olvasás-népszerűsítő programokon való részvételt.

A decemberi és áprilisi kiugró növekedés a vakok- és gyengénlátók számára hirdetett online programnak köszönhető. Ennek keretében karácsonyi, illetve húsvéti verseket, prózarészleteket, jókivánságokat rögzítettünk videós formában, melyeket a Magyar Vakok és Gyengénlátók Bács-Kiskun Megyei Egyesülete révén országszerte juttattunk el a hátrányos helyzetűek otthonába.

2025 márciusában a februárra vonatkozó adatszolgáltatási úrlapon egy új mező is megjelent, mégpedig az adott hónapban regisztrált használók számára vonatkozólag. Az IKR ebben a lekérdezésben is hasznos segítségünkre volt. A 2025. február és május közötti időszak egyértelmű növekedést mutat ebben az adatban.

A Könyvtári Kihívás tökéletes lehetőség volt arra, hogy a már jól bevált gyakorlatainkat felfrissítsük, illetve új innovációkat vezessünk be.

Kecskemét, 2025. június 11.

 Bujdosóné Dr. Dani Erzsébet
 könyvtárigazgató
 habilitált egyetemi docens